

Forord

Det danske sundhedsvæsen er en ret kompleks organisation sammenlignet med andre store organisationer og private virksomheder. Politikere, patienter og de sundhedsprofessionelle stiller krav til bl.a. ydelsernes kvalitet, og det giver behov for systematisk dokumentation og overvågning med henblik på kontinuerlig kvalitetsudvikling. Dokumentation af sundhedsvæsenets ydelser og resultater er en krævende opgave, som i stigende grad foregår digitalt ved brug af forskellige it-systemer. It-systemer implementeres tillige til kommunikation og indberetning af en række data til nationale registre, lovbestemte databaser og til databaser for faglig kvalitet.

En dansk lærebog i sundhedsinformatik har længe været efterspurgt fra en række uddannelsesinstitutioner.

I sundhedsfaglige professionsbacheloruddannelser til sygeplejerske, fysioterapeut, ergoterapeut, jordemoder, bioanalytiker og radiograf er der indført undervisning i faget sundhedsinformatik. Foruden studerende på de nævnte grunduddannelser kan studerende på andre uddannelser have glæde af at få viden om sundhedsvæsenets brug af it i klinisk praksis, det gælder fx medicinstuderende og ingeniørstuderende. Sundhedsinformatik indgår tillige i moduler på Sundhedsfaglige Diplomuddannelser (SD), og bogen er således relevant for en række studerende. Det er ligeledes væsentligt for sundhedsfagligt personale og sekretærer at få viden om implementering og brug af it-systemer, da det kan støtte den ønskede udvikling på området og bidrage til at styrke læring i de uddannelsessøgendes anvendelse af it i klinikforløbene. Derfor henvender publikationen sig tillige til kliniske vejledere og andre med interesse for området.

Lærebogens fokus er it-anvendelse i klinisk praksis, hvilket betyder, at de mere teknologiske områder kun berøres i mindre grad. De økonomiske omkostninger, ledelsens ansvar og den kontinuerlige undervisningsindsats, som personalet i sundhedsvæsenet har brug for, omtales sporadisk. Den organisationsudvikling og reorganisering af roller og ansvar, som de enkelte organisationer gennemlever, når it-systemer implementeres, er fravalgt. Bogens fokus er udveksling af informationer, hvorfor velfærdsteknologier som robotter, der nu er taget i brug i plejen af patienter, ikke er medtaget.

Bogen kan læses i sin helhed, men de enkelte kapitler kan også læses i vilkårlig rækkefølge, da hvert kapitel er et afsluttet emne med tilhørende litteraturhenvisninger.

Indholdet i de enkelte kapitler er:

Kapitel 1 introducerer til emnet, udviklingen, visionerne og de muligheder, som sundhedsprofessionelle og borgere har for at anvende sundhedsvæsenets it-systemer.

Kapitel 2 giver overblik over den kliniske proces og de it-systemer, der eksisterer i den primære og den sekundære sundhedssektor.

Kapitel 3 belyser klassifikationer, terminologi og kliniske databaser som støtte for kvalitet samt databasernes samspil med EPJ og forskning.

Kapitel 4 beskriver telemedicin og de muligheder, der er for at bringe patient og specialist sammen uden hensyntagen til afstande.

Kapitel 5 giver indblik i, hvordan udviklingen af EPJ sker i et samarbejde mellem leverandører, softwareudviklere og klinikere, samt regler for it-sikkerhed.

Kapitel 6 behandler emnet bioinformatik med fokus på grænsefladen mellem molekylær bioinformatik, systembiologi, biobanker og registre. Det beskrives, hvorledes samspil mellem mange gener har betydning for sygdomme og deres sværhedsgrad.

Kapitel 7 gennemgår det retlige grundlag for patientbehandling, herunder patienternes retsstilling og personalets pligter i forbindelse med udveksling af data. Desuden omtales værdispringsreglen.

Kapitel 8 beskæftiger sig med emnet informationskompetence ved at gennemgå, hvad informationskompetence skal anvendes til, hvad det er, og hvordan denne kompetence kan udvikles.

Frederiksberg, marts 2011

Lone Withen Erdmann